

Kunstakademiets avgangsutstilling

05.05.23-14.05.23

Oslo Kunstforening

Ord fra kuratoren

As a professor at the Oslo Academy of the Arts, it has been my pleasure to work with the group of graduating students of 2023 during their three years at KHIO. We began the development of this exhibition with the question: what world do you want to make, that you will walk into after graduating? Students have been involved in exhibiting their work on and off campus, in discussion with their peers and Professors over the three years of their education. But this exhibition, kindly hosted by Oslo Kunstforening for the first time, is a chance to see each of their practices brought into public display and public discourse. The public element of their work comes from a reflection of the often visually overwhelming and politically dense world they live in. How they move through these endless situations and motifs and find their own voices is a clear thread through the exhibition.

Across the mediums of painting, sculpture, sound, public intervention, performance, video and animation, this group of students in fact finds their primary source of inspiration often in their own, sometimes political, but always individual standpoints. Their view on the world is through the lens of developing critical thinkers who are open to inter-disciplinary approaches: the stories they tell across their works on display on two levels at Oslo Kunstforening and on-site at Oslo Art Academy are embedded in questioning how we see the world: objects come to life when we are not looking, paintings materials move off the canvas, walls might be extensions of sculptures, live objects might have their own automatic lives, performances leave behind traces of inter-generational knowledge.

Melissa Gordon, Professor of painting, Kunstakademiet

1. Victoria Alstrup

Victoria Alstrup (f. 1994) jobber med maleri og skulptur. I sin praksis undersøker hun frihet og hvilke forutsetninger som må være til stede for å utøve frihet. I arbeidene “Weslingen” og “Morfars malerlue” har hun malt meterlange lerreter liggende på gulv. Her har hun jobbet med eksplosiv penselstrøk-teknikk, der lerretene er dynket i vann i gjentatte omganger og uten skisser eller en plan, for å unnsnippe regler eller innlært metode. Hun er opptatt av å bevare historien og bruke avtrykk av levd liv på nytt ved å sette sammen deler fra tidligere prosesser. Ved å binde poetiske uttrykk til arbeidene sine, utforsker hun sammenhengen mellom det faktiske og illusoriske. Det faktiske utgjør de fysiske objektene og det illusoriske er hennes oversettelser av virkeligheten og omgivelsene. Hun undersøker hvordan kunst som har som mål å bryte med paradigmer og konvensjoner faktisk oppfylles, og i hvilken grad den utfordrer vårt verdensbilde.

Victoria bor og jobber i Oslo.

Weslingen, 2023

Akryl, akvarell, blekk på lerret
55 x 95 cm

Morfars malerlue, 2023

Akryl, akvarell, blekk på lerret

2. Vilja Houen Askelund

I fought for you III, 2023
Glasert keramikk

I fought for you II, 2023
Glasert keramikk, tre,
nåle-tovet ull
17cmx180cm

I fought for you I, 2023
Keramikk, neglelakk, tre,
nåle-tovet ull
17cmx100cm

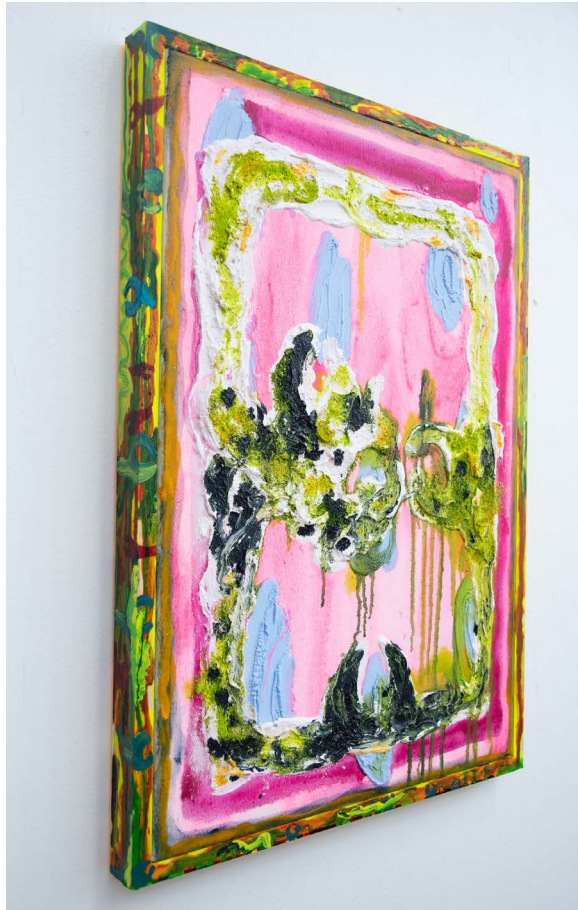
3. Kim Andreas Roland Berger

Crab paintings

In my recent project I take the crab body as a metaphor for my life as a painter.

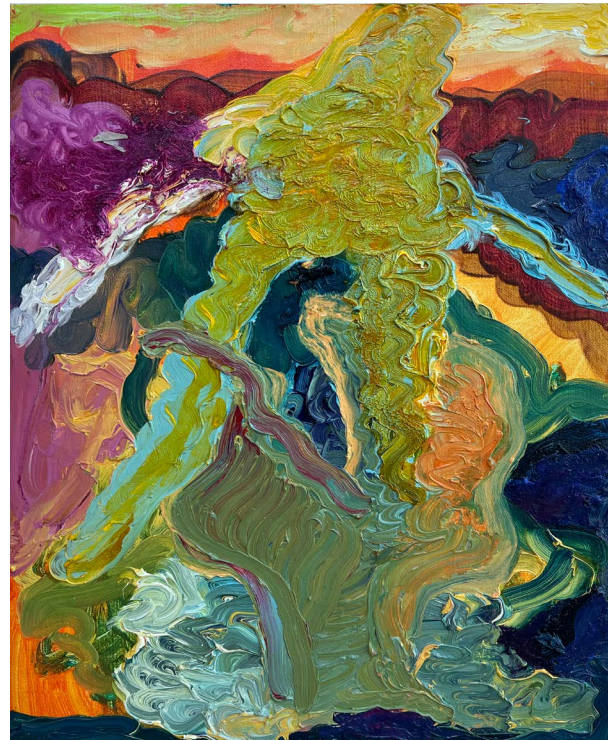
A crab claw is suited to hold a brush and use simple tools. In front of the canvas I move sideways like a crab while painting. I see myself moving in the wrong direction of the technological evolution of society. Working under a rock, inside the studio, lured out by the light to hunt for nourishment. With periscope eyes gazing for inspiration.

44cm X 62cm
Olje, plastisol, akryl på lerret
2023

44cm X 62cm
Olje, plastisol, akryl på lerret
2023

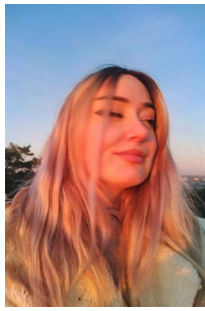
44cm X 62cm
Olje, plastisol, akryl på lerret
2023

4. Lotte Lovise Berge Brøndbo

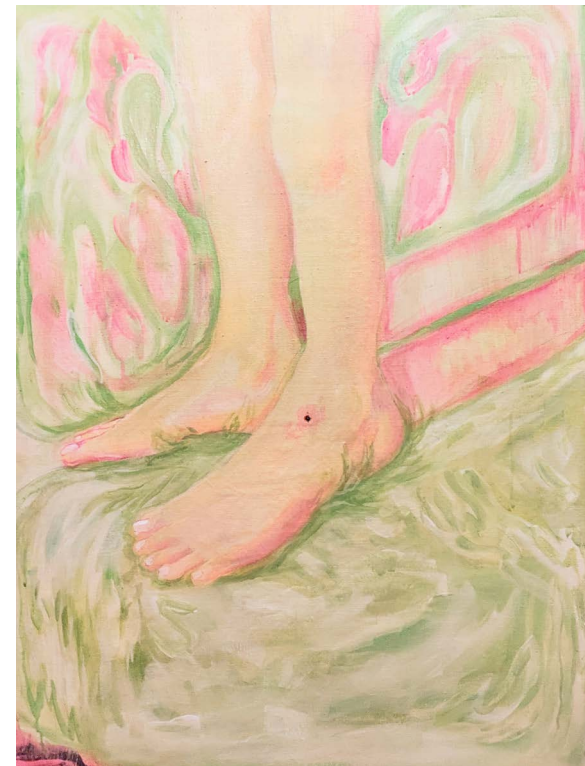
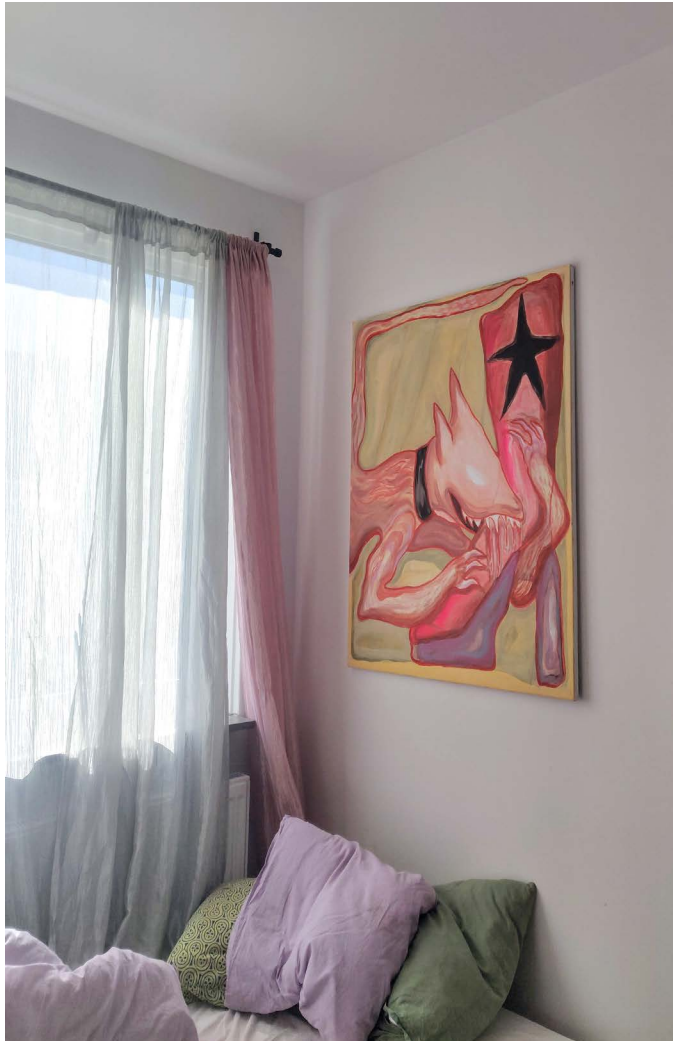
5. Kelly Felicia Björnram

25, målare från Göteborg

Rotar runt i mig själv efter varför jag är så rädd för allt. Att kroppen är så bräcklig och alla hot som tränger sig på.

Att göra det genom att smeta rosa akryl på diverse ark kan man väl rationalisera kring om man vill, det är iallafall så läget blivit.

6. Marthin Espeland

22:17 7 e M • 4G+ 67%

Og vårt indre øye av Marthin Espeland 14.3.2023 kl

21:00

Når du leser dette så drømmer eg, Jeg drømmer når jeg leser dette.

Jeg kryper inn i landskapet

Eg/Jeg ønsker og dra i fra, når Jeg

leser dette.

Eg og du forklarer deg ingenting om dette, det malte penselstrøket Jeg drømmer om da eg forteller deg at disse linjene er drømt

og at Eg ikkje lenger drømmer deg.

Eg er formalt opp til et hjørne der ingen

kjenner meg og eg, eg drømmer Jeg.

Då eg treffer deg og når jeg treffer deg aldri. Vil

Jeg/du fortelle dem at hun-han aldri har drømt.

At de aldri drømmer og at de kun har drømt

to til tre drømmer. Ja, det var då det skjedde, da vi

lukket øynene og krøp inn i den hvite boksen og eg

fortalte deg om dei tamduane. Då eg såg Ane i

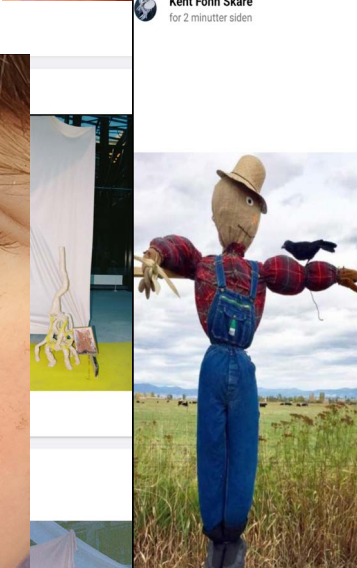
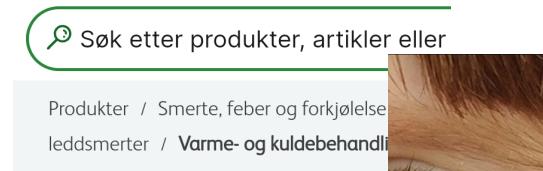
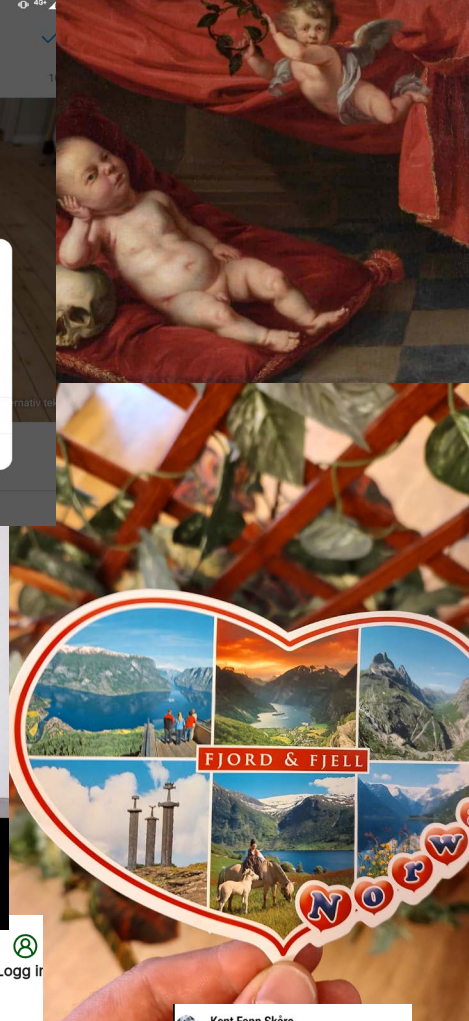
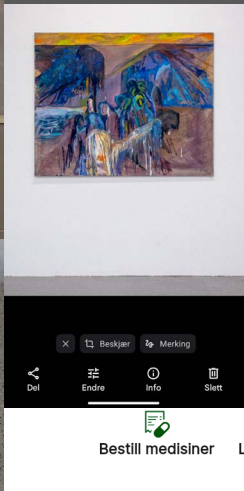
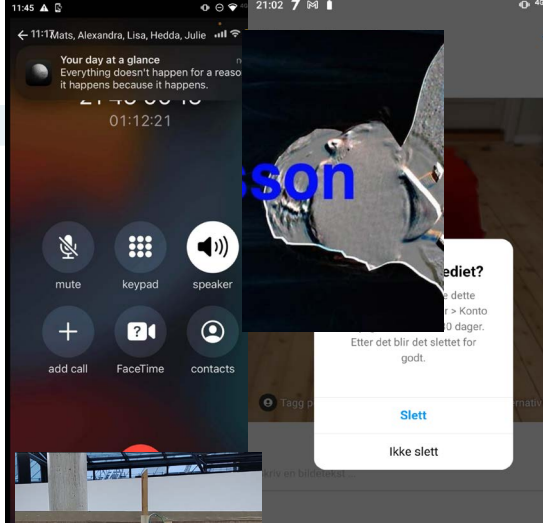
øyene eller augo.

Då eg skjønte eg hadde valgt feil pensel.

Då eg opna boka var siden borte.

Då eg drømte eg modulerte en hest som Jeg stjal i

a
sculpture
stolen
from ada

7. Hanna Landgren Hilmersson

Ett Stycke Liv består av en samling maskiner där alla innehåller partiklar av bland annat hår, hud, naglar som cirkuleras runt.

Partiklarna kommer från tidigare ägare som inte längre är i livet, insamlade ifrån olika hem i Norge.

Maskinerna varierar i funktion, utdaterad mekanik eller behov.

Timers är utplacerade för att skydda mot konstant elflöde men trots detta kommer somliga dö. De är gamla och orkar inte mer, vissa har funnits med seda femtiotalet.

Reparation på en så gammal apparat är svår och reparatörer med denna kunskap håller på att gå ur tiden.

8. Lova Hiselius

I den första scenen i den italienska filmen *L'Eclisse* (1962, Antonioni) tar Monica Vitti tag i de tunga gardinerna och för dem åt sidan. Ingenting har sagts mellan paret i rummet under minuterna som passerat. Vitti har rört sig runt i rummet medan Alain Delon betraktar henne från sin plats på en stol. Hon tar alltså tag i gardinerna, för de åt sidan, släpper tyget och försvinner ur bild. Textilerna verkar ha stelnat i sin form, tvingad åt sidan, som om den var av ett plastiskt material. De förblir i sin nya form tills senare i scenen, när Vitti till slut för gardinerna helt åt sidan och släpper in ljuset.

Verket *Reva / Rip* utforskar det intima i vardagliga objekt som kanske har bevittnat våra mest privata ögonblick, oavsett om det är gardinerna som skärmar av oss från omvärlden, hålet i lakanet eller en liten figurin på hyllan.

Lova Hiselius (f. 1997, Stockholm) bor och arbetar i Oslo. Hennes främsta medium är måleri och installation. Med utgångspunkt i det personligt erfarna utforskar hon närvaro och frånvaro i motiv hämtade från minnesbilder. Tidigare soloutställningar är "Smältvatten" som ställdes ut på det studentdrivna galleriet Breadbox Contemporary på Kunsthøgskolen i Oslo i april 2023. I september 2022 arbetade hon med utställningen "Världens gulligaste tjej" som visades i Skylight på Kunsthøgskolen i Oslo. Tidigare gruppställningar innefattar "Vårsalongen 2023", Liljevalchs Konsthall, Stockholm; "Cruella Novella", Seilduken 1, Kunsthøgskolen i Oslo (2022); "Alger og Bystøv", Galleri Gayah, Åretak Brygge, Oslo (2022); "Sex Exhibition", GalleriKIT, Trondheim (2022). I sommar medverkar hon på Oslo City Residency på galleri Podium, och deltar i samband med det i en gruppställning på Billedkunstnerne i Oslo.

Kontakt: hiselius.lova@gmail.com / instagram: [@lova.hiselius](https://www.instagram.com/lova.hiselius)

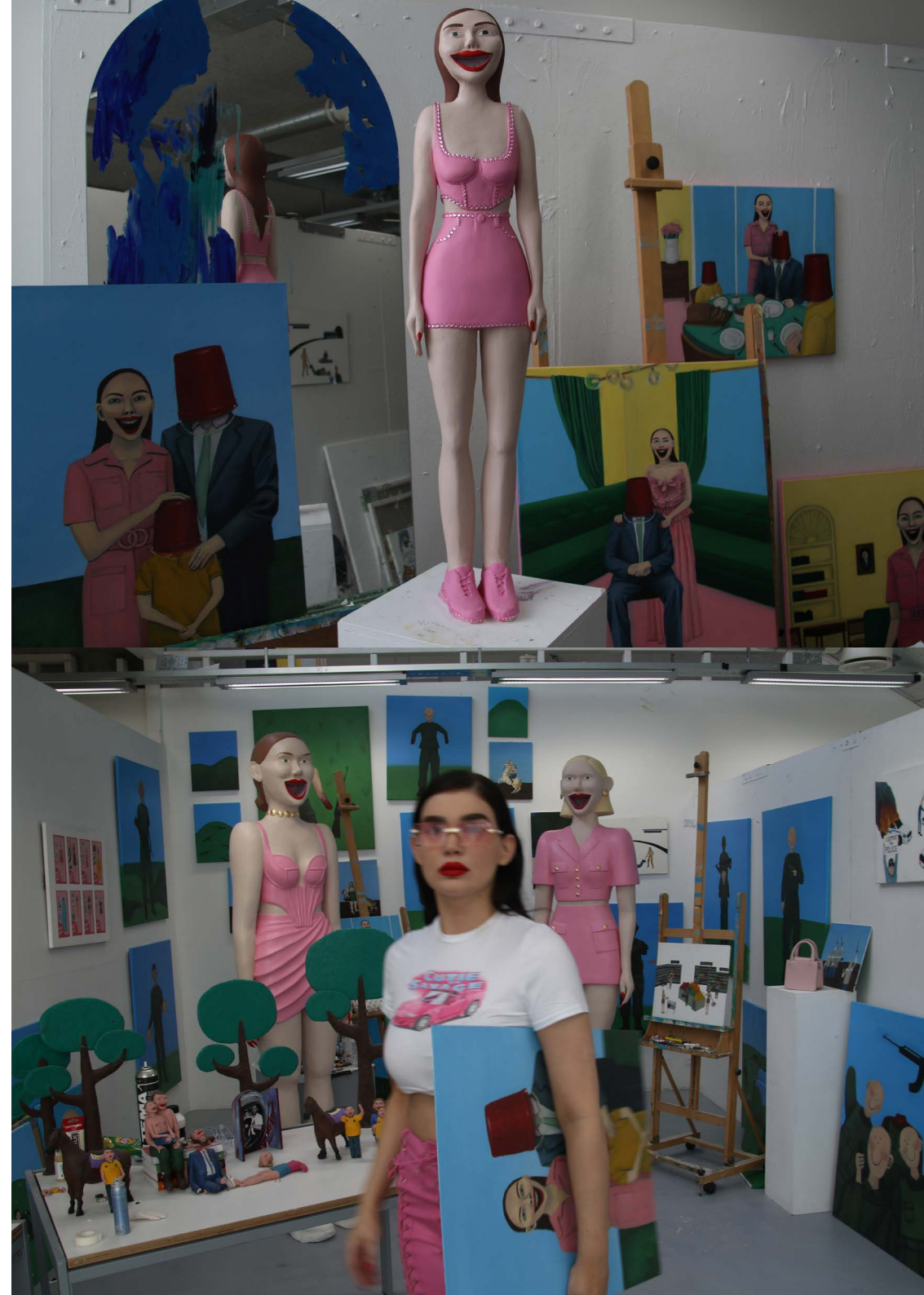

Skiss inför verket som visas på Oslo Kunstforening.

9. Johanna Hoffsten

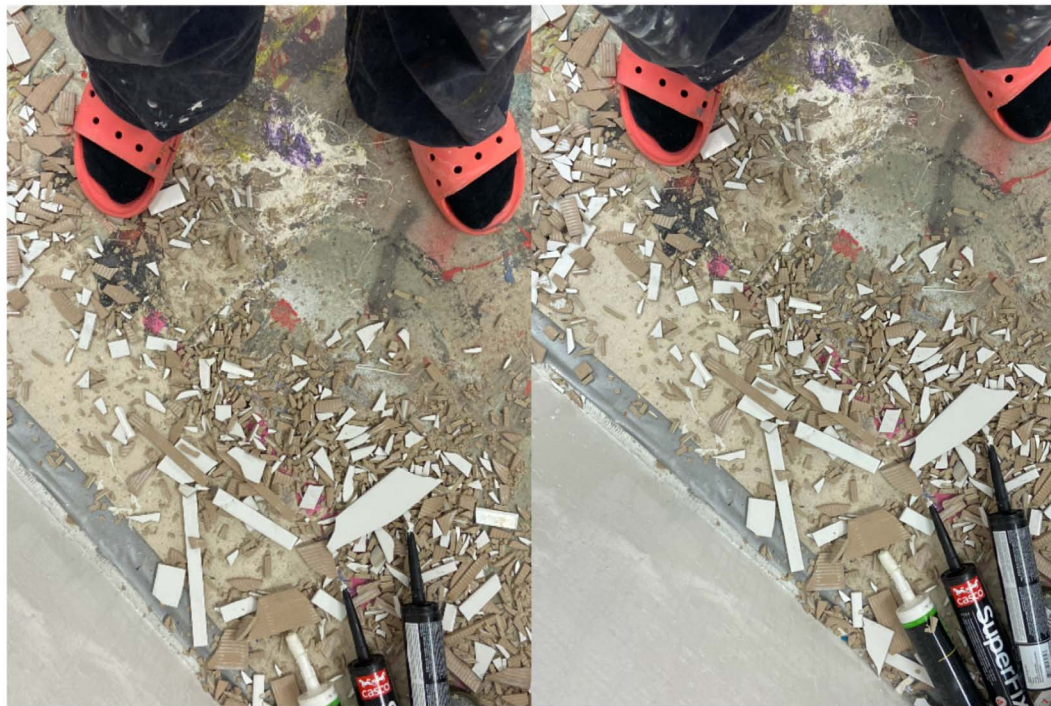
Jag jobbar projekt baserat med ett ämne och tema jag sedan fördjupar mig i och jobbar kring, det ger utrymme och tid att prova sig fram och utforska. Ämnena jag bearbetar har alltid biografisk utgångspunkt, som sedan utvecklar sig till större samhällsfrågor. Konsten blir ett verktyg för att försöka förstå livet, människor, de strukturer som byggts upp och försöka finna vägar att bryta ner dem. Skulpturerna och filmen är en del av ett projekt med feministisk utgångspunkt, där starka kvinnliga karaktärer har fått göra uppror och ta plats. De stora leendena blir som en mask, som samtidigt kan dras till deras fördel. De 2.3 meter höga skulpturerna som står likt egyptiska faraoner, tar sitt egna utrymme och står över betraktaren. I filmen "Running boys" har jag låtit de två flickorna dominera, för att sedan låta karaktärerna spåra ur i ett surrealistisk hårt våld. Det jag presenterar här och presenterat i tidigare verk blir en reaktion mot de befintliga strukturer som format de identiteter vi tvingas leva efter. Genom att ifrågasätta det mina karaktärer gör, hoppas jag att man också börjar reflektera över och ifrågasätta vårt samhälle och våra egna absurda identiteter.

10. Julius Berntzen Karoubi

Julius Karoubi (f. 1998) jobber med mosaikk, tegning og maleri, og henter inspirasjon fra elementer i emballasje, popkultur og familiens røtter i Algerie. Han undersøker spørsmål rundt kultur, tradisjon, historie og materialitet: Hva er det som står igjen etter oss om 1000 eller 10.000 år, og hvilke historier vil disse objektene fortelle? Hva skjer når et motiv tas ut av sin flyktige sammenheng og stiliseres eller abstraheres?

Kaysa Konopljak

 AstronautSloth for 10 måneder siden
 When hazel realized she could measure popularity by doujinshi I had a "she started to believe" moment. Truly epic.
 629 SVAR

Referring to the youtube channel "hazel"

Hiii I'm Kaysa <3 I really love fanlabour, I love collective authorship and I love the internet. Underneath is some of my favourites c(·ω·*c)

I've been occupied with how canonization inside of pop culture makes it near impossible to partake in collective authoring due to intellectual properties' weaponization of ownership. I attempt to create, show and hand over concrete methods of direct action against this. These formularized acts of resistance made adjacent to the community of fanlabour, who seems to thrive within this system without adhering to its rulings. Which is really cool! (*·ω·)/

 snake-and-mouse Follow

To any fic writers who worry they are wasting their time... I read a fic for a relatively small and inactive fandom about three years ago. And there was one specific scene where a character watched another dancing like an idiot to a beyonce song and it was so sweet and loving that even now years later I have that song on one of my spotify playlist so every once in a while it will play and remind me of that fic, and every time it does I smile and feel a little happier.

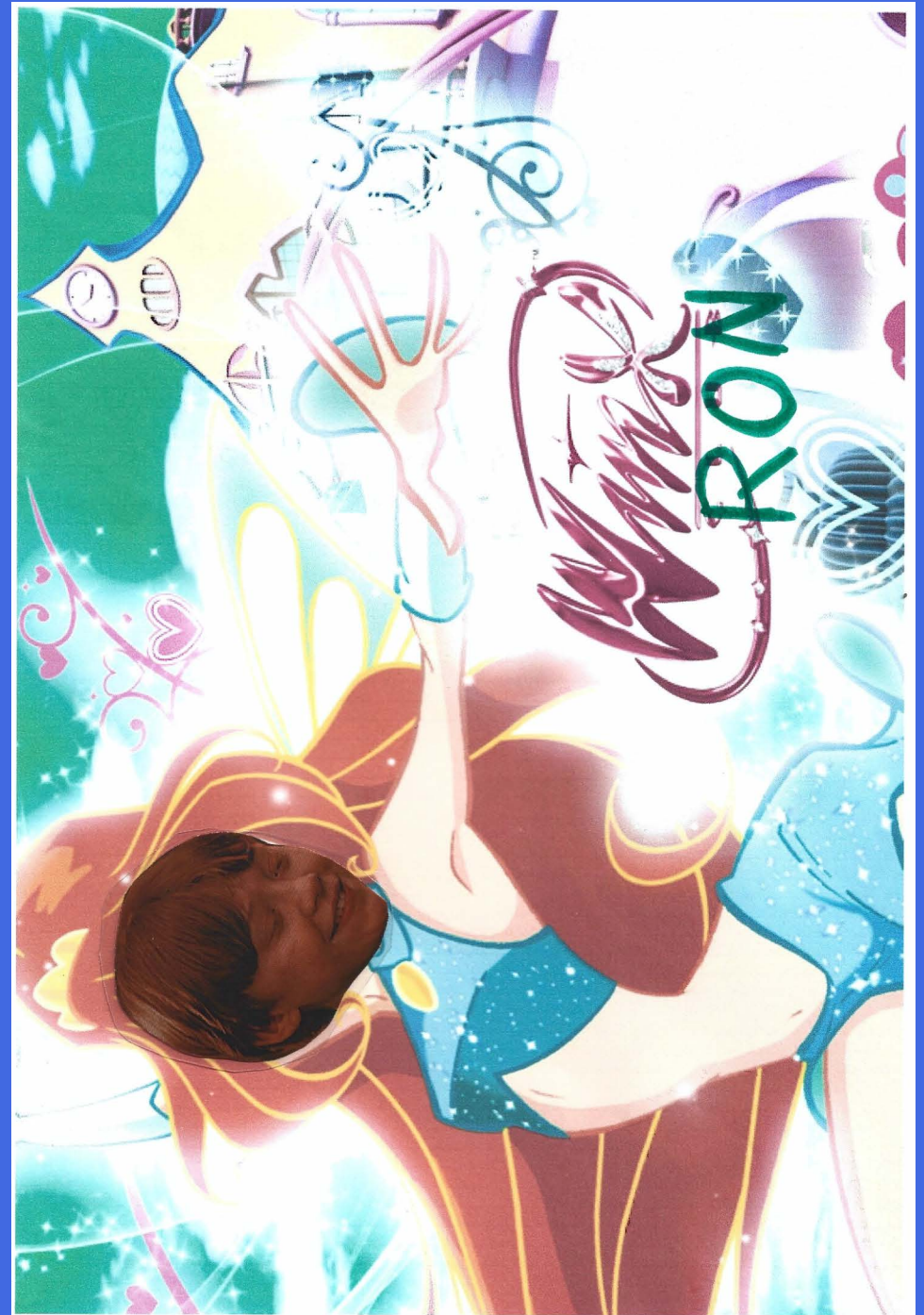
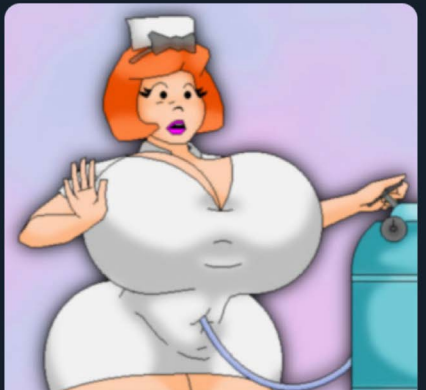
The stats on a fic will never really tell you if your writing touched someone. There's no numerical way to show you what impact you made. Maybe you are wasting time, or maybe you are writing something that someone will remember for a long time, something that will never fail to make them smile.

 Inflate123 @Inflate123 · 1d
 A gentle reminder:

Art is created by artists. Artists should be compensated for their work -- just as you are compensated for yours.

"Fan art" is still paid art -- generated by fans, for fans.

If you want it, make it yourself, or pay to have it made. Expect nothing else.

Ida Marie Puggaard made this Ron

12. Isak Bernstein Leikanger

13. Nora Mauroy

instagram: [noramauroy](#)

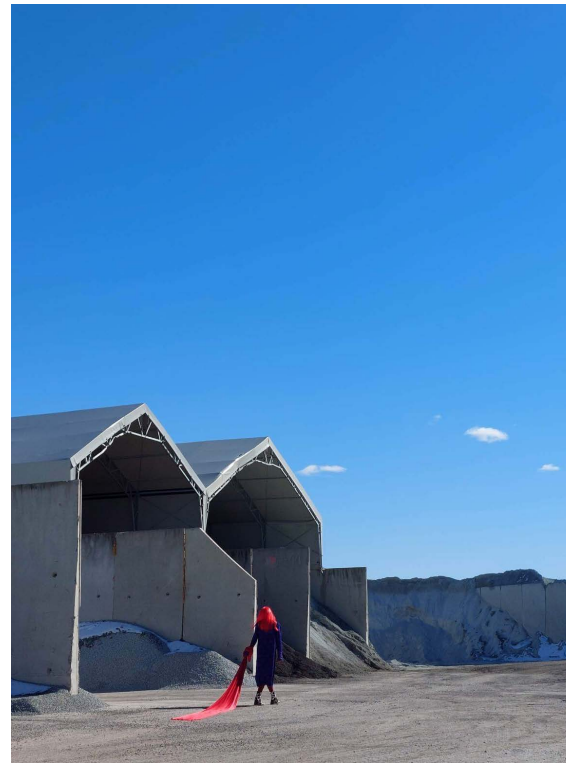

15. Mohamed Mohamed

prisoner's cinema, 2023
film

I filmen møter vi en gruppe mennesker som opplever "prisoner's cinema", et fenomen som i nevrologien beskrives som en hallusinasjon som oppstår etter langvarig fravær av visuelle sensasjoner. Opplevelsen av dette "lysshowet" kinoaet kan forekomme i abstrakte, menneskelige eller gå over i andre figurer. Lastebilsjåførere, piloter, mennesker som sitter i fengsel, eller som har deres virke på nattetid, har meldt å ha opplevd dette fenomenet. Forskerne mener at kinoen er et resultat av fosfener kombinert med de psykologiske effektene av langvarig mangel på eksponering for lys. Jeg har utviklet filmen og tatt utgangspunkt i mine egne erfaringer og tolket disse idéene/bildene sammen med et filmcrew frem til, og under innspillings-prosessen av filmen. Filmene er en iscenesettelse av ulike aspekter ved dette fenomenet og undersøker hvilke rom som finnes for mennesker som opplever/ lever i parallelle virkeligheter.

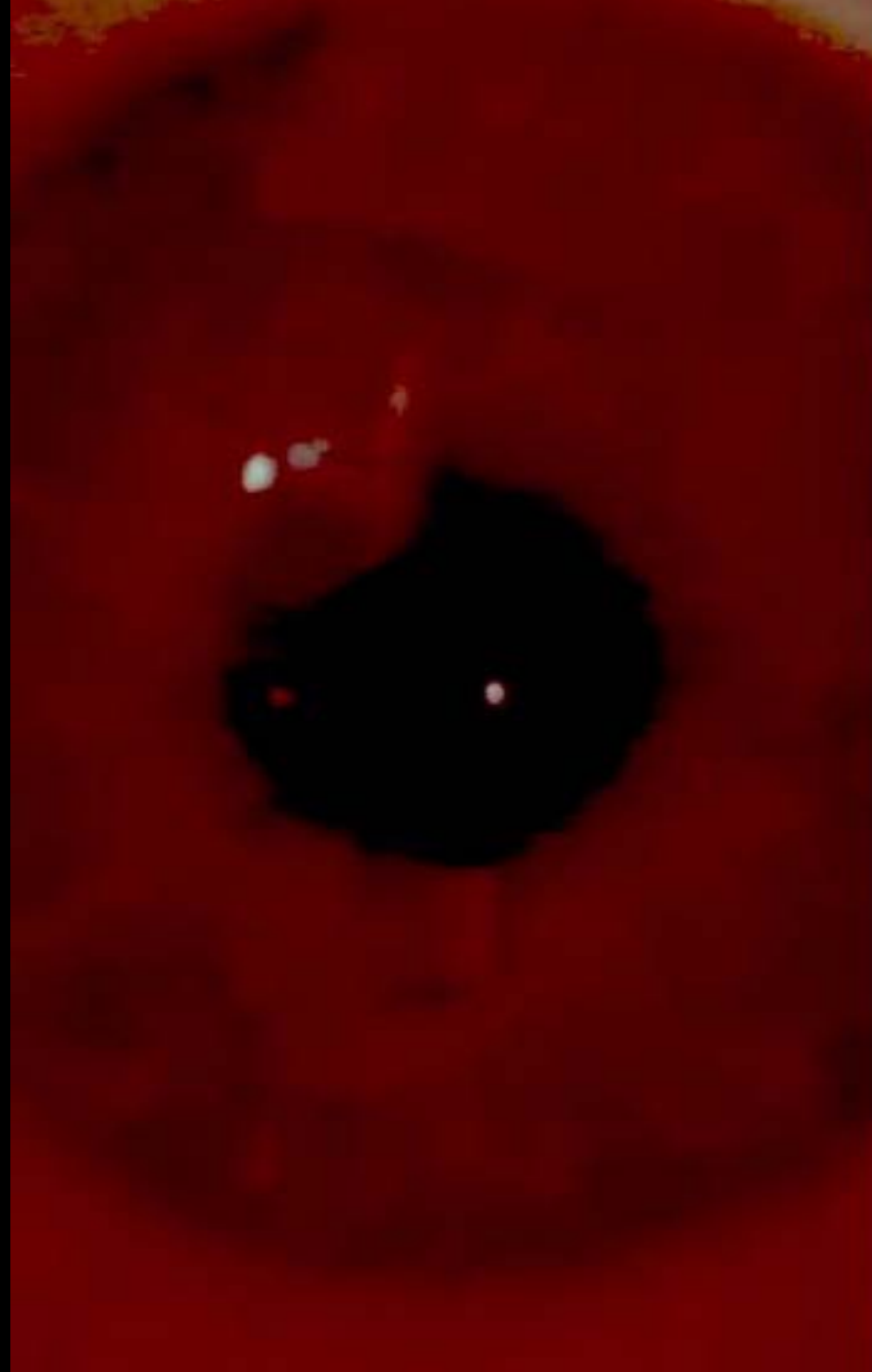
Øverste bildet er tatt av Svalin Sætereng
Nedste bildet er tatt av Rebekka Christoffersen

16. Christine Bølviken Norås

En morbid fascinasjon for døden startet tidlig i min barndom; jeg husker tilbake en kveld jeg lå i senga og kontemplere hvordan det ville føles å ikke lengre leve; ikke i form av et dødsønske, men heller at ideen av død virket så utenomjordisk og ubegripelig. Jeg lå urolig uten svar, ettersom det å slutte å leve ville bety at man lengre ikke kunne oppleve at fargen var svart med øynene lukket igjen, desto man lengre ikke kunne tenke eller føle. Jeg opplevde at emner og tema rundt døden vekket ubehag i åpen diskusjon med folk flest. Et emne man verken ville snakke om eller tenke på.

17. Isak Ree

Multimediakunstner

Tscj, tscj, tscj, tscj.

Jeg går nedover gaten i taktfast marsj, med kroppen som metronom.

Alt jeg hører er lyden av sålene som treffer grusen på bakken. Veien unlockes og blir til for hvert steg jeg tar, rytmen tvinnes nesten umerkelig inn i omgivelsene. Den former dem, men påvirkes også selv. Takten skifter i møte med flyktige strømmer og tomme torg.

Reklameplakater, lukter og blinkende lys dukker opp over alt.

Jeg står fanget i en kakofoni, men jeg hører noe støy forme seg i det fjerne. Det er som at Oslo åpner seg opp. Støyen glir over i stillhet og et mulighetsrom oppstår i ekkoet som spretter mellom bygningene foran meg.

Alt jeg trengte å gjøre var å lytte. Nå må jeg bare fortsette å gå.

Tekst av Rafael Juval Eish

Om stillhet og puls 2020-23

Gatebukk, byggsjum, transduser-høytalere, forsterker, stagerack, MaxMSP

Øreblikkelig 2023

Rød laser, speil

Jeg ser rødt før jeg hører rødt

Selvsvingninger og blikkets refleksjon, 2023

Grønn laser, speil, TV, glass, magneter, roterende plattform

Jeg har et laserblikk og alle flater er speil. Om bare mine øyne var speil kunne laseren strukket seg forevig.

Stelle Apekatten 2023

Blå laser, speil

Det er i speilet jeg ser apekatten. Den må vaskes.

18. Leonard Vincent Rohde

Leonard Vincent Rode is a Swedish visual artist and filmmaker who formulates complex narratives through sculpture, installation, photography and film.

His sculptures and installations often begin with the material itself, exploring its physical properties and the historical and personal associations it embodies. This often consists of found objects or carefully crafted replicas that imbue these charged materials with new layers of meaning.

In his photographs and films, He explores a wide range of themes, including family history, staged reality and masculinity, always with a sharp perception for detail and a deep respect for the production process. The process consists of recreation of scenes, events, interpretations and memories from his own and his family's life, often incorporating the actual people and environments on which the work is based on.

Lately, he has been focused on processing wounds from his family's history with the aim of achieving collective healing. Here he has created physical scars that function as monuments, assisting both himself and his family members in finding closure. His process involves modifying artifacts or replicas that have a direct connection to the actual events from his own and his family's past.

MOTHER'S DOG (2020)

Description: The 50 year old remains of my mother's childhood dog (Rita).

Material: wood, soil, bone

HAUNTED BY FIRE (2023)

Description: Carved out if wood from a 3d scanned image with a CNC machine.

Material: ash wood, ash, concrete

CRETE, 1997 (2022)

Description: 3d printed in plaster from an old family archival image.

Material: plaster, sand

19. Sondre Røe

Sondre Røe (f. 1993, Harstad) arbeider i spenningsfeltet mellom maleriet og det performative. Et omdreiningspunkt i hans praksis er selvet og selvportrettet, i bred forstand, som noe som er i kontinuerlig bevegelse. Denne tematikken tar form gjennom maleri, tegning, fotografi eller video: nøye utvalgte medier som blir en del av det ukontrollerte resultatet i en kontrollert prosess. Med stor presisjon fanger bildene til Sondre omrisset av øyeblikk som alltid hentyder til en større gest – ofte en gutt som løper eller faller. Presentert serielt som repetisjoner av ett motiv, peker verkene tilbake til kunstnerens egne bevegelser i bildenes unnfangelse, og vitner om den performative metoden.

Tekst av Live Drønen

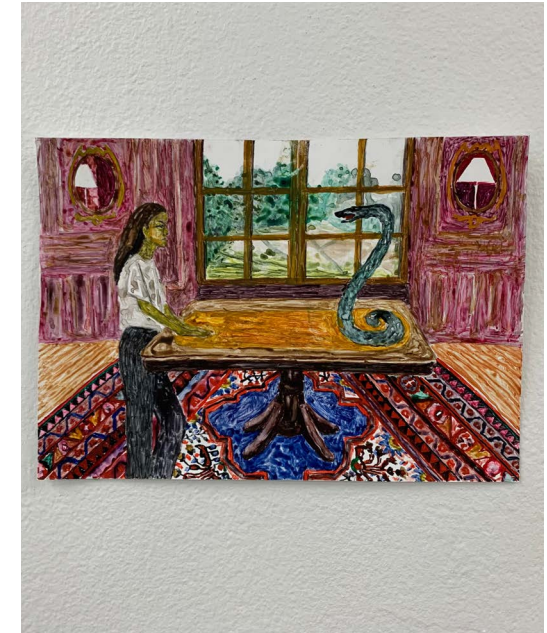
20. Amanda Sanders

Ett minne är per definition något som tillhör det förgångna. I långtidsminnet lagras information under lång tid och utan ansträngning men blir sämre med åren. Med sämre menas att minnena tenderar att blandas ihop med varandra eller ihop med andra upplevelser. Minnena tar således form ur verkligt upplevda händelser men fastställs, inte bara med de verkligt upplevda händelserna som grund, utan även utifrån våra tidigare erfarenheter och vad vi vet om världen i övrigt. Negativa minnen är särskilt viktiga för vår överlevnad eftersom dessa varnar oss för faror.

I mitt arbete utforskar jag minnen och försöker att så intuitivt och snabbt som möjligt skissera upp minnen av egna upplevda situationer. Processen handlar inte om att nå fram till en minnesbild som är så nära förankrad med den faktiska händelsen som möjligt. Istället har jag accepterat att allt jag minns är ett resultat av vem jag var, vad jag kände och visste om omvärlden vid tidpunkten då händelserna ägde rum, och att allt jag minns fortsätter att stöpas om eftersom dessa tre faktorer – jaget, känslotillståndet och informationen om omvärlden fortsätter att vara temporära. Skälet till att jag överhuvudtaget ägnar mig åt detta är för att mina tidiga minnen är så få. Detta har troligen att göra med kaotiska förhållanden som krävt att hjärnan har förträngt flertalet episoder. Vad som kvarstår och finns lagrat i mig idag är till största del endast bismaken eller hinten av det inträffade - stark och närvarande i känsla men saknar tydliga konturer. Minnena fungerar som vägledare på ett sätt jag inte kan styra över. De utgör själva essensen av vilka vi eller vem jag är och varför jag beter mig som jag gör, eller så är det helt omvänt: Vilka vi är och hur vi fungerar som människor styr vilka minnen som stannar hos oss.

Det obehagliga med detta ligger förstås i att minnen och allt vad de påverkar, i grunden saknar någon objektiv sanning. De kan möjligen framstå som mer rena om vi delar samma uppfattning om det inträffade med någon som befann sig på samma plats, men de kan lika lätt avfärdas som lögn. Detta är ytterligare en anledning till varför det känns viktigt att ge dem form. Att ge dem en form med konturer är ett konkretiserande och ett slags konstaterande. Resultatet är att jag ger dem existensberättigande.

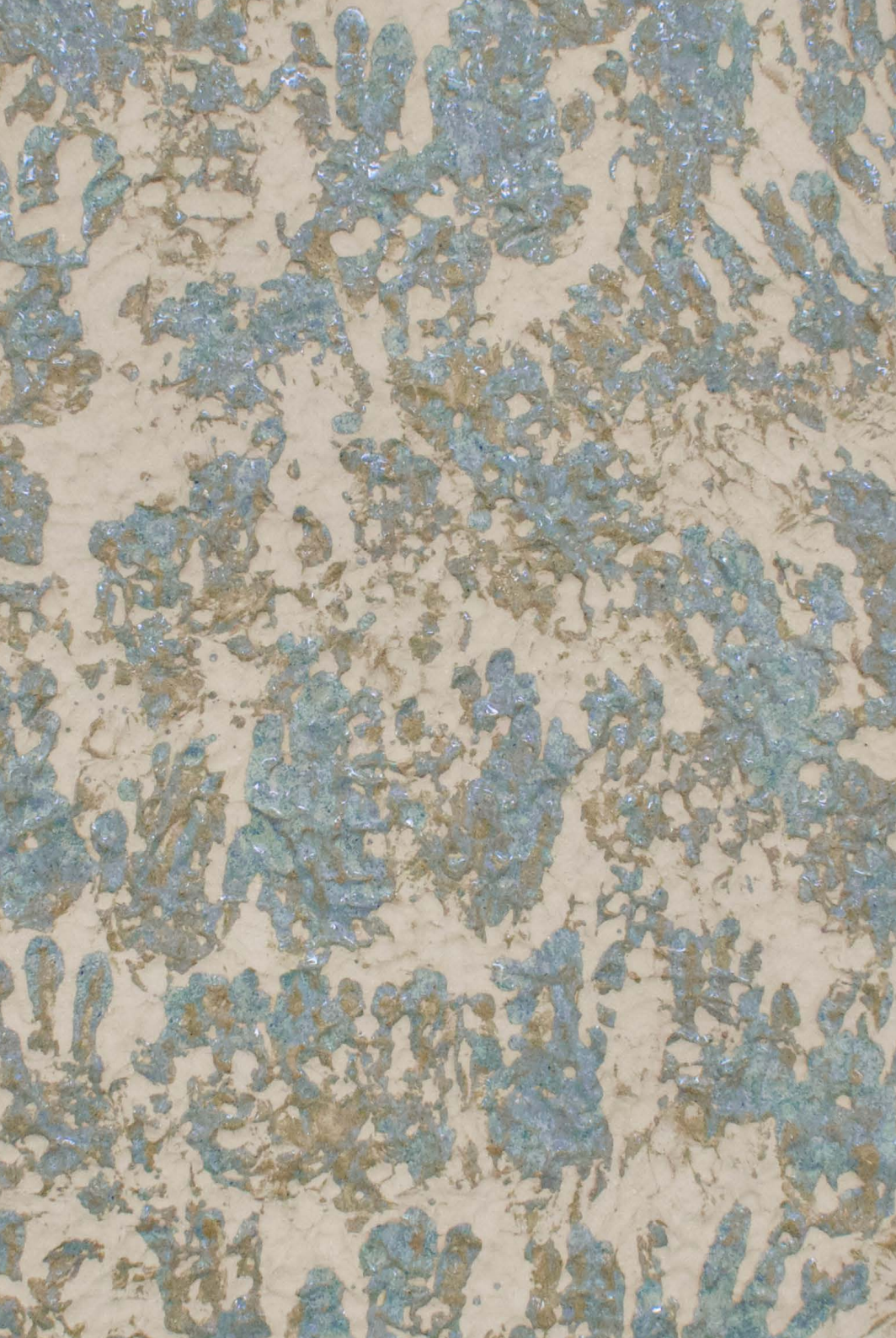
21. Vincent Schmid Skretteberg

A day in my life (edit), 2023

pad/screen, Skullcandy headphones, double-sided tape, L-hook screw

4:20 min, looped, dimensions variable

۲۲. Samira Tohidi

23. Liza Trulsson

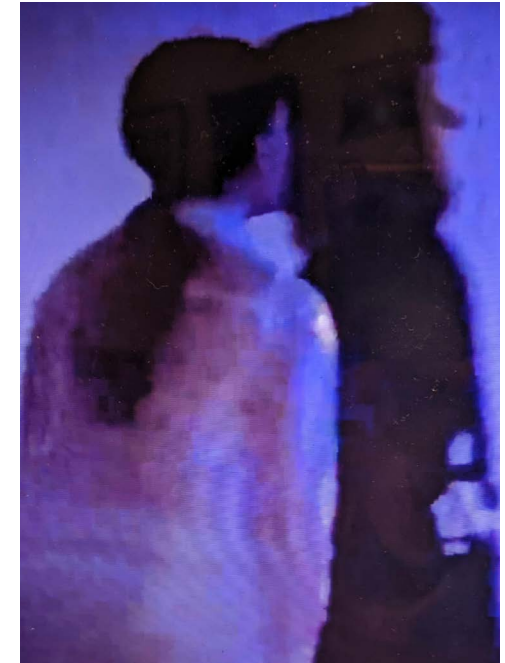
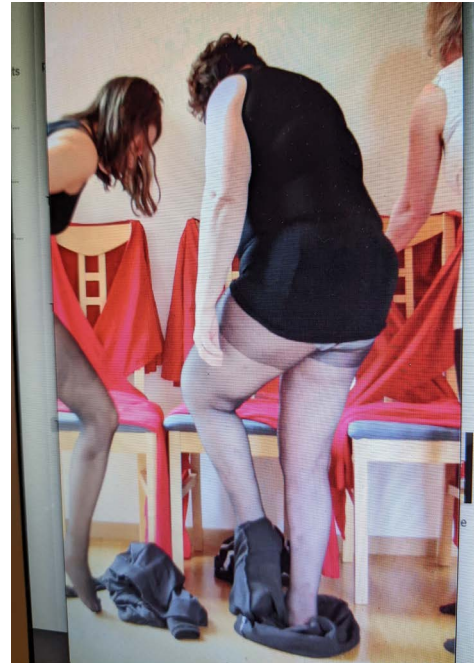

Min konstnärliga praktik kretsar kring sprickan/separationen/glappet mellan den egna personen och en annan. Detta utrymme, ibland refererat till som det tredje rummet, som finns mellan två individer och som kan förstås både som ett avstånd och ett potentiellt utrymme för kontakt, är det jag återkommer till. I performativa situationer där jag interagerar med en eller flera medparter önskar jag röra mig i detta utrymme och utforska gränsen mellan närhet och distans.

I mina arbeten undersöker jag frågor som hur mycket av oss själva som överförs eller förloras i mötet med andra samt hur känslomässig intimitet och omsorg kan uppstå mellan individer, vad som kan utgöra hinder för detta och hur vi kan medverka till läkande, katarsis och förändring genom strategier som exempelvis ritualer, koordination och kroppslig närvaro.

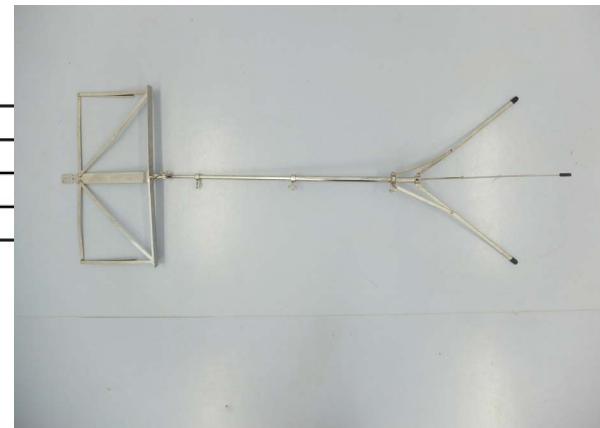
I mitt senaste arbete har jag undersökt hur närhet och distans kan yttra sig mellan generationer kopplat till en skammens politik. Jag är intresserad av hur levda erfarenheter lagras och bärs mer eller mindre dolda i kroppen och hur fysisk kontakt, i tillägg till verbal kontakt och samtal, kan uttrycka denna närhet och distans. Jag har dragit inspiration från begreppet levd kropp, vilket är hämtat från existentiell fenomenologi och återaktualiserat inom feministisk- och queerteori, och från epigenetik, vilket är studiet av hur omgivning och erfarenheter kan orsaka förändringar som påverkar hur våra gener agerar - förändringar som har visat sig kunna föras vidare till nästkommande generationer.

Jag söker den diffusa punkten där vi varken begränsar rörelsen fram mot varandra eller springer framåt med allt för väldig kraft. Detta är det största mysteriet. Hur ska vi komma nära utan att drunkna och hur kan vi hålla avstånd utan att helt förlora konturerna.

24. KARLA BRING UDDÉN

2022-2023

Videoinstallasjon (4:00 minutter varighet)

2023

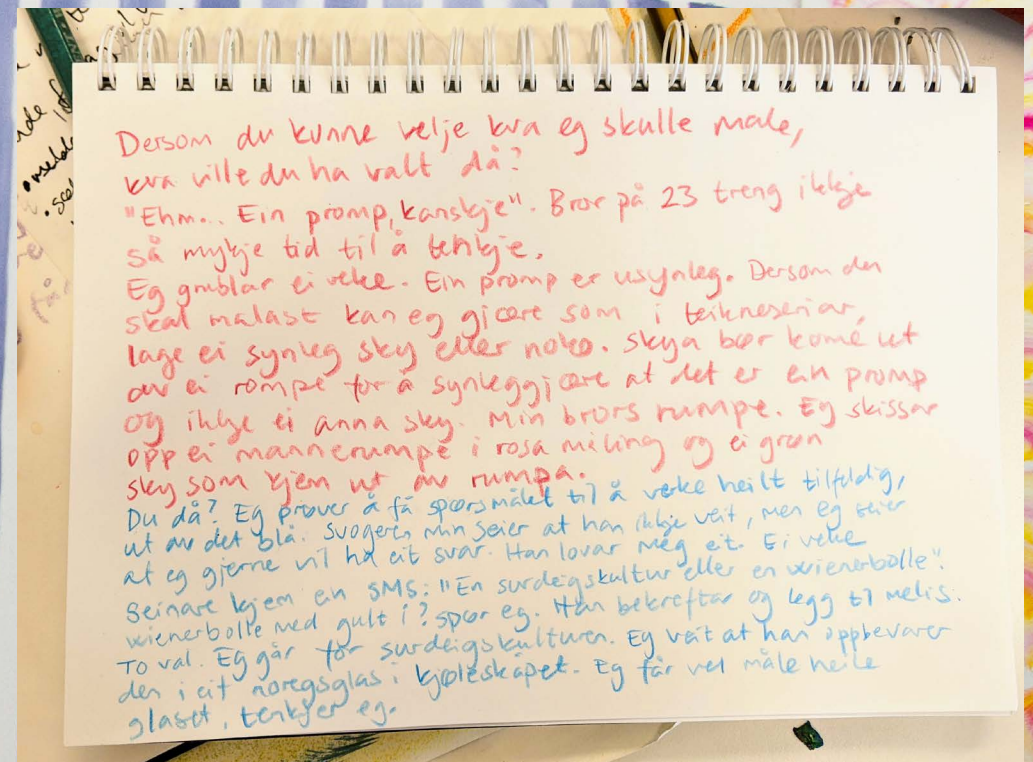
Skulptur (festsalen og overetasjen)

25. Ole Harboe Øverdahl

26. Ragnhild Aarvik

Ord fra oss

På avgangsfesten på en kunstscole jeg gikk på en gang (ikke denne) sa læreren til klassen vår at hun var så stolt av oss fordi vi hadde blitt en gjeng med individualister. Etter tre år sammen på kunstakademiet har også denne klassen blitt en god gjeng, som mange lærere sikkert er stolte av.

Vi er i alle fall stolte av oss selv, og vi er, vil jeg påstå, også stolte av hverandre. De fleste av foreldrene våre er nok også stolte, eller hva sier du? Det ble jo ganske bra dette. Jeg har dessuten hørt fra relativt sikre kilder at vi har blitt omtalt som en av de beste klassene på kunstakademiet på lenge, og det håper vi at denne utstillingen gjenspeiler.

Det føles som ganske lenge siden vi begynte her nå, og for noen så er det også veldig lenge siden. Mens vi har gått på denne skolen har barn blitt født, andre har dødd, og noen har flyttet tilbake til Danmark, men det er også selvfølgelig helt greit. Vi som står staute igjen kan nå se frem til våre livs hittil beste sommer. Det er tross alt fortsatt over en måned til siste lånekasseutbetaling, og den er også større enn de vanlige månedlige utbetalingene. Dessuten kommer det inn opp til fem tusen kroner i refusjon for utlegg til materialer osv. fra skolen, og hvis vi får igjen litt på skatten. Joda, dette kan gå.

Gratulerer til oss.

Jo takk.

Vel fortjent.

Til slutt vil jeg si at vi håper at universiteter og høyskoler kan forbli steder for kunnskapsutveksling, heller enn klassefiendtlige markeds plasser for grader og meritter. Vi ønsker muligheten til å organisere oss og dele ideer på tvers av landegrensene, og vi ser på vedtaket om krav til skolepenger fra utenlandske studenter, som et direkte angrep på internasjonal solidaritet.

Free education for all!
Nei til skolepenger!

Takk til Oslo Kunstforening, Melissa Gordon, Sarah Eve Muir Mcseveny-Årli, Sarah Lokovsky, hovedveilederne våre og professorene ved Kunstakademiet, medstudentene våre ved Kunsthøgskolen i Oslo og alle andre vi har samtalt med og støttet oss på i løpet av vår tre-årige kunstutdanning.

1. Victoria Alstrup
2. Vilja Houen Askelund
3. Kim Andreas Roland Berger
4. Lotte Lovise Berge Brøndbo
5. Kelly Felicia Björnram
6. Marthin Espeland
7. Hanna Landgren Hilmersson
8. Lova Hiselius
9. Johanna Hoffsten
10. Julius Berntzen Karoubi
11. Kaysa Konopljak
12. Isak Bernstein Leikanger
13. Nora Mauroy
15. Mohamed Mohamed
16. Christine Bølviken Norås
17. Isak Ree
18. Leonard Vincent Rohde
19. Sondre Røe
20. Amanda Sanders
21. Vincent Schmid Skretteberg
22. Samira Tohidi
23. Liza Trulsson
24. Karla Bring Uddén
25. Ole Harboe Øverdahl
26. Ragnild Aarvik

Vi støtter gratis utdanning for studenter utenfra EU/EØS